

Os fjellstyre v/ Gunn Tengesdal

Rypetaksering 2021

2021 er nå det 26. året på rad vi takserer de samme terreng i Tufsingdalen-går de samme runder hvert år. Vi startet dette arbeidet i 1996 og kjenner nå disse biotopene meget godt.

I 3 terreng som vi har taksert i alle år, så vi i år/2021 141 ryper, 2020 90 ryper, i 2019 87 ryper, i 2018- 314 ryper, i 2017 178 ryper, i 2016 109 ryper og i 2015 63 ryper. Vi mener at tallene viser trenden/ utviklingen. Samtidig tyder våre observasjoner på at det kan være relativt store geografiske forskjeller innenfor fjellstyrets område

De to første dagene så vi betraktelig mer enn året før/2020 (64 ryper pr. dag mot henholdsvis 36 ryper og 7 ryper. Disse to dagene tilsammen hadde vi 25 oppflukter mot 9 oppflukter i fjor. Antall sette kull var også mye høyere i år enn i fjor. Kullene vi har sett er også større enn i fjor. I motsetning til i fjor er kyllingene på takseringtidspunktet mye større. Samlet tyder dette på at klekkeforholdene i disse to terrengene har vært bra i år.

Dag 4 og 5 takserte vi et annet område hvor resultatet er motsatt- at det var bedre i fjor enn i år. På et av disse områdene så vi i fjor 47 ryper/ 5 kull mens vi år har sett 2 kull /13 ryper (mens vi i 2019 så 10 ryper/4 oppflukter) Den 4. dagen utdypet vi søket og så 12 ryper/2 kull a 6 ryper) Til tross for at dette var et fuktig område i nærheten av sjøer og bekker bar vegetasjon preg at det har vært en meget tørr sommer. Deler av terrenget var nærmest tørrlagt ved at røsslyng var helt brun, mosen helt tørr osv.

Hvis vi går tilbake i tid, var bestanden av rype i årene 2002-2008 tilnærmet lik/ ganske stabil. Året 2007 pekte seg imidlertid ut som et av de beste årene (i tidsrommet mellom 1996-2008)

I året 2002 opplevde vi en markert oppgang som vedvarte over flere år. Vi håpet at oppgangen i 2018 ville få positive følger i flere år framover/ for en lengre periode.

I 2007 registrerte vi 30-35 ryper pr. km² i et bestemt referanseområde/ et av de større terrengene vi takserer.

I 2015 hadde vi ca. 4 ryper pr km² i samme område

I 2016 hadde vi ca. ca. 8,8 ryper pr. km² i samme område

I 2017 hadde vi ca. 11,30 ryper pr. km² i samme område. (så 86 ryper den dagen vi gikk der)

I 2018 hadde vi ca. 36,16 ryper pr. km² i samme område. (så 108 ryper)

I 2019 hadde ca. 12 ryper pr. km² i samme område (i de øvrige områder vi takserte var det dårligere.)- så 57 ryper den dagen vi gikk der.

I 2020 hadde vi 36 ryper totalt i dette området – utgjør ca. 8 ryper pr. km²

Nå i år /2021 så vi 64 ryper i samme området- utgjør ca. 16 ryper pr. km²

Effektivt har vi taksert 4 områder ca. 7 timer pr. dag = til sammen 28 timer/ 4 dager. Vi har vært 3 ulike personer og 5 voksne involvert. Jeg deltok alle 4 dager og de to andre 3 dager

hver. En dag, dag 3, tok vi pause i takseringen grunnet dårligere vær + at hundene var noe plaget i varmen de to første dagene og trengte sårt en hviledag.

Ovennevnte tall er selvfølgelig ikke å betrakte som vitenskapelige tall, men reelle observasjoner over flere år i de samme terreng/runder.

For å vise de geografiske forskjellene utdyper vi våre observasjoner noe.

Dag 1- fra Finnroa og sørover i retning mot Vardehøgda observerte vi i år til sammen 64 ryper/ og hadde 14 oppflukter – 9 ulike kull og resten enkeltryper. I 2020 så vi altså kun et kull -7 ryper. Vi så med andre ord 9 ganger så mye fugl i år kontra i fjor. 15 ryper i 2019. I 2018 hadde vi 109 ryper i det samme området.

Dag 2- fra Kvernlia og nordover/øst for Vardehøgda observerte vi i år 64 ryper/ 11 oppflukter. I fjor 2020 observerte vi 36 ryper, 57 ryper i 2019, i 2018 så vi 108 ryper i samme område. Vi så i fjor 4 kull i dette området -et på 10,9,8 og 3. Vi så 4 enkeltryper og et par i tillegg. I år så vi 6 kull og resten enkeltfugl.

Dag 3- kjørte vi inn Grådalsvegen og takserte det vi har kalt «Bakkletten øst». Gjennom denne dagen i 2020 så vi 47 ryper- 5 kull på henholdsvis 10,9,7,og 2 kull på 6 ryper. I 2021 har vi kun 3 oppflukter i dette området/13 ryper totalt. I 2019 så vi 10 ryper / 4 ulike oppflukter. I 2018 observerte vi 32 ryper i samme område.

Dag 4- (I 2019 kjørte vi i tillegg en dag inn på nordsiden/vestsiden av Siksjøen og takserte det vi har kalt «Bakkletten vest» I løpet av denne dagen så vi til sammen 5 ryper/ 4 oppflukter- 1 par og 3 enkeltryper- ingen kyllinger. I 2018 så vi 65 ryper på samme runde/ 7 kull. I År så vi 2 kull a 6 ryper/ til sammen 12 ryper/2 oppflukter. Hvis vi slår sammen disse to dagene- dag 3 og 4 /definerer det som et terreng så observerte vi altså 15 ryper på to dager i 2019 sammenliknet med 97 ryper året før/i 2018. Vi takserte ikke «Bakkletten vest» i fjor grunnet ekstrem varme. Ser vi disse to terrengene i sammenheng i år så vi totalt 25 ryper/ 5 oppflukter totalt.

Vi konkluderer derfor med at det kan være store geografiske forskjeller i Tufsingdalen i år. Samtidig konkluderer vi med at det samlet er noe mere rype å jakte på enn i fjor, men ikke noe toppår.

Hvis vi skal gi fjellstyret et råd i år må det bli, som i fjor, å skjele til hva linjetakseringen sier, hva naboterrengene/kommunene nå gjør på bakgrunn av taksering der. Hvis de velger sterke begrensninger i jakttid og baglimit bør dere vurdere noe lignende. Hvis ikke vil jegere forsøke å forflytte seg til dere og jaktpresset hos dere vil øke, selvfølgelig avhengig av antall jaktkort som totalt selges. Hvis slike begrensninger ikke gjøres andre steder, ser vi heller ingen grunn til sterke begrensninger i deres terrenger.

Vi håper våre tall/ observasjoner gir Os fjellstyre et grunnlag/ noe utfyllende informasjon som dere kan benytte i forvaltningen av rypebestanden- i år og kommende år.

Vi takker for samarbeidet i år og kommer gjerne tilbake neste år for å fortsette dette arbeidet.

Hamar 16.08.2021

Terje Hagen